

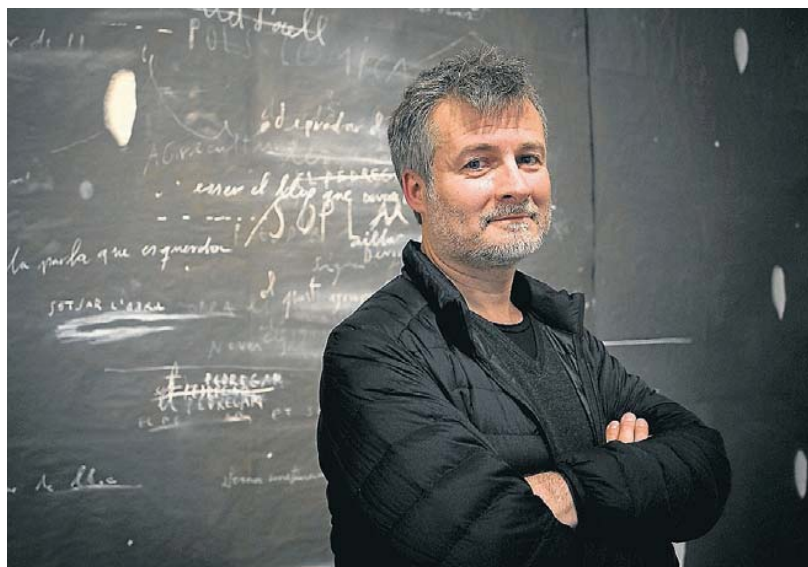
Jordi Fulla, entre la terra i la claror dels estels

L'artista culmina a Can Framis el projecte amb cabanes de pedra seca d'arreu del territori

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

Han passat gairebé quatre anys des que Jordi Fulla i la directora artística adjunta de la Fundació Vila Casas, Natàlia Chocarro, van presentar l'inici d'un projecte de l'artista sobre les cabanes de pedra seca que havia documentat arreu del territori abans de pintar-les pacientment. La primera exposició en què es van poder veure aquelles obres portava per títol *Llindars en el punt immòbil del món que gira*, i després de presentar diferents fases del projecte a Tarragona, Lleida, Sant Boi de Llobregat i Alella, el Museu Can Framis, de la Vila Casas, n'acull la culminació amb el títol *Llindar i cel·lèstia*. A més, el centre andorrà Cal Pal acull una altra exposició, titulada *Primera pedra*, que estarà oberta fins a l'octubre del 2020. "És un projecte molt especial perquè parteix d'una idea molt clara de l'artista", afirma Natàlia Chocarro, que també és la comissària de *Llindar i cel·lèstia*. "Les cabanes són espais que contenen la memòria d'una cultura ancestral i és molt necessari conservar-les -afegeix-. Són un aixopluc i també un espai de reflexió que ens permeten tancar-nos en silenci i reflexionar, trobar-nos a nosaltres mateixos, en el món de la immediatesa del segle XXI".

Jordi Fulla va trobar en la poesia de Lluís Calvo la paraula *cel·lèstia*, que es refereix a la claror de les estrelles, també la que deixen després de morir. A més, el poeta va escriu-

Al final del projecte Jordi Fulla ha tornat a la grafia que feia servir als anys 80. CRISTINA CALDERER

re un assaig per al catàleg de l'exposició. Les dues paraules que formen el títol evocuen el caràcter filosòfic i còsmic del viatge artístic que Fulla ha fet al llarg d'aquest temps.

"A la base del projecte hi havia trobar les cabanes i reflectir-les de manera documental, i al final en surto per reprendre els meus camins propis -explica l'artista-. Volia passar per aquesta experiència i ara m'he de fer meu el resultat per continuar el meu camí. Crec que n'estic content i m'hi sento lligat, tant pel

Canvi
"Al final surto de les cabanes per reprendre el meu camí", diu l'artista

que fa al meu passat com al meu futur". Un dels efectes del projecte en l'artista és que ha tornat a fer servir una grafia de la seva obra dels anys 80 en una tela negra de grans dimensions que hi ha al final del recorregut i que té escrites paraules i expressions de la poesia de Calvo, com ara "la llet de l'ocell", "ésser el llop que devora la carn", "cancanviar de lloc" i "esterrossar les obres".

El recorregut està marcat per l'arquitectura de Can Framis, així que cadascuna de les sales de la mostra

semblen una petita capella, dedicades a temàtiques com ara la natura, el pas del temps i la memòria, i l'artista n'ha convertit algunes en instal·lacions: el terra de la que es titula *L'habitació del blat* està cobert per unes línies de grans de blat, i en la seva pacient realització hi van participar autors i artistes amics com ara el mateix Calvo i Vicenç Altaïó, Jo Milne, Vicenç Viaplana i Joaquim Chancho. "M'interessa més el que acaba generant l'espai que el que genera l'obra", explica Fulla.

Un altre element cabdal de l'exposició *Llindar i cel·lèstia* és que després de reproduir meticulosament les cabanes, ara Fulla dona cos al buit del seu interior amb unes altres peces que enganyosament semblen escultures. "Estan concebudes només amb capes de pintures", explica l'artista.

Crida l'atenció la distància aparent entre el fet que Jordi Fulla expliqui que la seva obra es basa en el "conflicte amb la imatge" i l'impacte anímic que produeixen les peces i sobretot el desenllaç de l'exposició: una instal·lació gegantina en què es multipliquen els reflexos de les peces en tres dimensions de l'artista i també s'hi poden veure pedres que sembla que supurin, com si estiguessin vives. A una banda i a l'altra hi ha la gran pintura negra amb fragments de textos de Lluís Calvo i també una altra que sembla ser la crisàlide de la qual ha sortit l'artista: torna a haver-hi línies com a *L'habitació del blat* i les cabanes estan reduïdes a l'essència d'una pedra. ■